

Krigsnytt.

Så langt fra å bringe noen avklaring, har den siste uken nærmest bidradd til å øke forvirringen overfor det som skjer på fronten i Ukraina, der slaget om Charkow har utviklet sig til noe langt mer enn en lokal offensiv med lokale mål. - Etter at russerne hadde satt i gang sin offensiv mot Charkow over en 160 km. lang front og oppnådd de store resultater som vi omtalte i forrige nummer av "Frihet", satte tyskerne i gang en motoffensiv mot den russiske sydflanken. Mot-offensiven, som blev ledet av feltmarskalk von Bock, hadde sitt utgangspunkt mellom byene Izum og Barenkowa, som ligger 130 til 200 km. sydøst og syd for Charkow og blev kjørt frem i nordøstlig retning. Tyskerne hevder nu at fremstøtet lyktes og at de har skåret av forbindelseslinjene til og omringet "størsteparten av 3 russiske armeer som går sin fullstendige tilintetgjørelse i møte" - for å bruke det offisielle tyske språket. Russerne har - sin vane tro - vært noe tilbakeholdne i sine meldinger, men hevder i dag at de har bygget ut sine nyerebrede stillinger på Charkow-fronten, samt dig som de fortsetter sine defensive kamper på Izum-Barenkowa-fronten. Det russiske kommunikeet opererer, som en vil se, med to fronter i Ukraina, og det er mulig at det er her en skal finne forklaringen på de forvirrende meldinger som er blitt sendt ut den siste uken. Da tyskerne satte i gang sin motoffensiv, sendte russerne i all hast frem forsterkninger for å stoppe ig det hullet tyskerne hadde funnet i de russiske linjene. Nu kan vi tenke oss at tyskerne har vært i stand til å omgå disse reservestyrkene, slik at en av dem kan være blitt avskåret og omringet, men det er ganske sikkert ikke tale om tre armeer, slik som tyskerne hevder. Når en bedømmer de tyske fremmeldingene, skal en nemlig ta omsyn til at Hitler ikke kan tale et nederlag nu og at han heller ikke kan nøie sig med uavgjort kamp. Han må seire og seire knusende, i all fall i krigskommunikene, slik at hjemmebefolkningen og soldatene på andre frontavsnitt kan få fortsette sitt liv i troen på at Hitler er uslagbar. Har han derfor greidd å omringe noen få russiske divisjoner er det meget mulig at han vil utnytte denne utpregede lokale gevinsten som et middel til å hevde at han har hele slaget under sin kontroll og at han vil bringe seiersmeldinger som ligger på linje med denne "politikken" - uten at det behøver å bety mer enn at han har avvebnet mindre russiske reservestyrker. Dette er sansynligvis stillingen i dag. Hva de nærmeste dagene vil bringe, vet hverken Timosjenko, Adolf Hitler eller "Frihet". Det som står fast etter 2 ukers kamper på frontene i Ukraina er at marskalk Timosjenko valgte tidspunktet for sin offensiv uten å vente på det tyske fremstøtet - noe som antagelig er en dødssynd i tyskernes øiner. Dermed tvang han tyskerne til å omgruppere sine styrker og kaste alt de hadde inn i kampen for å demme opp for det russiske fremstøtet. Derav må en igjen kunne slutte at tyskerne - som har vært nødt til å improvisere sine disposisjoner i større grad en russerne har lidt store tap av mennesker og særlig materiell og at de ikke kan vende tilbake til sine opprinnelige planer for utviklingen i Ukraina. Så får en se om tyskerne er sterke nok til å forme den fortsatte utviklingen i sin støpeskje eller om russerne allerede har greidd å ødelegge det tyske fremstøtet mot oljekildene i Kaukasus.

Det foreligger fremdeles ingen vesentlige nyheter fra fronten i Libya og fra krigsskueplassene i Det fjerne Østen. Ryktene svirrer og bringer forlydender om alle mulige slags offensiver, men på overflaten er alt relativt rolø, og vi kan nok bli nødt til å vente enda en tid før teppet går opp for neste akt.

Det engelske flyvevåbenet har forholdt sig temmelig passivt den siste uken. Bortsett fra enkelte dagraider over det okkuperte Frankrike, er det ikke blitt meldt om operasjoner av større omfang. Stille før stormen? - En tysk sivilingeniør beretter fra Augsburg at 3 av de viktigste avdelingene ved M.A.N. verkstedene blev satt ut av spillet ved det engelske flyangrepet for en tid tilbake og at det rimeligvis vil ta 5-6 måneder før verkstedene kommer i gang med ordinær drift igjen. - Den tyske flyvirksomheten over England har som vanlig vært helt minimal.

Nr. 38.

FRIHET

3/6 1942.

Krigsnytt.

Tyskerne har nu avsluttet sitt "tilintetgjørelsesslag" syd for Charkow og en forundret verden spør sig selv om hva som er riktig og hva som er galt - om tyskerne virkelig har vunnet en så stor seier som de påstår i krigskommunikene eller om det er riktig som russerne hevder at det ikke har funnet sted noe tilintetgjørelsesslag syd for Charkow. Etter vår oppfatning er det den siste uken ikke fremkommet noen opplysninger som i vesentlig grad røkker den teorien vi fremsatte i forrige nummer: at tyskerne kan ha greidd å omringe et begrenset antall russiske reservedivisjoner og at de utnytter denne lokale seieren til et propagandanummer av gigantiske dimensjoner. Hadde den tyske versjonen vært riktig i omfang og materiell betydning, måtte en ha grunn til å vente at tyskerne ville forfølge sin "seier" ved en fremrykning gjennom de russiske linjer som angivelig skulle være smadret ved tilintetgjørelsen av Timosjenkos 3 armeer. De siste dagers meldinger, både fra tysk og russisk hold, forteller imidlertid om en alminnelig stillstand i operasjonene på dette frontavsnittet, og dette underbygger etter vår oppfatning de russiske meldingene den siste uken som har hevdet at russerne har bygget ut sine nyerebrede stillinger på selve Charkow-fronten og at de har stanset den tyske fremrykningen i Izum-Barenkowa-avsnittet. Russerne har ikke lagt skjul på at de har hatt alvorlige tap under de siste ukers operasjoner på Charkow-fronten, men en kan med temmelig stor sikkerhet gå ut fra at den russiske offensiven også har kostet tyskerne store tap, og så får tiden vise hvem det er som har lidt mest under operasjonene. En russisk melding om at det den siste uken er skutt ned eller ødelagt på bakken 452 tyske fly, gir en anelse om det presset det tyske luftvåbenet er utsatt for. Bortsett fra en del akvititet på Kalinin-Rshev fronten har uken vært rolig på de øvrige frontavsnitt i øst. En er ennå ikke ferdige med teleberetningene.

Akseoffensiven i Libya:

kom ikke uventet på de allierte styrkene. I de siste ukene før offensiven tok til, hadde speiderfly konstatert store oppmarsjer i retning av de allierte stillingene, og da helvetet brøt løs, fant aksetroppene en forberedt motstand. De tyske og italienske avdelingene gikk til angrep i en stor vifteformasjon med et hovedfremstøt rettet mot Tobruk og et annet mot de alliertes venstre flanke. Det første fremstøtet tok sikte på erobringen av Tobruk, mens en gjennom det andre fremstøtet håpet å kunne lage en sekk omkring de engelske panseravdelingene. På grunnlag av de opplysninger som foreligger når dette skrives, ser det ut til at tyskerne og italienerne greidde å bryte sig vei to steder gjennom de engelske minesperringene, slik at det dannet sig to sluser i de alliertes befestningslinjer. Ved bunnen av disse slusene blev imidlertid aksetroppene møtt av en konsentrert alliert motstand som stanset fremrykningen, samtidig som aksetroppene blev utsatt for et sterkt press fra begge sider av slusene. I dag melder engelskmennene derfor at aksetroppene er på retrett ut av slusene og at de trekker sig tilbake mot sine utgangstillinger - eventuelt for å reorganisere sine avdelinger for et nytt fremstøt. Under tilbaketrekingen er aksemaktens panseravdelinger utsatt for intense bombardementer fra luften, og hittil er, i følge de engelske meldingene, 332 tyske og italienske tanks og omlag 600 lastebiler blitt ødelagt. Det er ennå for tidlig til at en kan ha noen mening om den videre utvikling - om aksemaktene kan samle sine krefter til et nytt fremstøt eller om de allierte kan gå over fra defensiven til offensiven. Vi får i denne omgang være fornødd med at det første akse-fremstøtet blev slått tilbake og at Rommels styrker har hatt store materielle tap.

Gjengjeldelsens time inne?

Noe av det som mest effektivt bidrog til å holde den engelske motstands-kraften oppe under de hensynsløse tyske bombardementene høsten og vinteren 1940, var sikkert bevisstheten om at Storbritannia før eller senere ville bli sterkt nok til å slå igjen og føre luftkrigen inn over tysk område i ennå sterkere

grad enn de selv fikk føle den i de forferdelige høst- og vintermånedene. Churchill og andre ledende statsmenn ga også uttrykk for at det var dette en måtte arbeide hen i mot og i raken tross la det engelske folket i bokstavelig forstand ryggen dobbelt til for å fremskynne denne utviklingen. Likevel kan det ha vært mange som har hatt en følelse av at det gikk lovlig sent - det gjelder kanskje i særlig grad dem som har stått som tilskuere - men nu ser det ut til at gjengjeldelsens time er kommet for det engelske folket. I to angrep med 48 timers mellomrum har over 1000 engelske fly vart over Tyskland og hver gang kastet ned omlag 300,000 brann- og sprengbomber. Natt til søndag var angrepet særlig rettet mot industribyen Köln. I angrepet deltok 1250 fly som førte med sig en bombelast på over 2000 tonn, og i en 90-minutters periode (som må ha vært det rene Inferno for innbyggerne i Köln) blev det hvert minutt i gjennomsnitt kastet ned 30,000 kg. bomber. Virkningene var forferdelige. Brandene spredte sig over hele byen og et tett røkteppe la sig som en kappe over hele distriktet, synlig helt frem til den hollandske kysten. Det foreligger endnu ingen detaljer om de skader som blev angrepet, men ut fra sine egne erfaringer regner engelskmennene med at angrepet må ha såret eller drept omlag 20,000 personer i byen. De engelske flyene førte med sig 4 ganger så mange bomber som noen gang tidligere er blitt fløyet samtidig mot et mål og det deltok dobbelt så mange fly som tyskerne noen gang har sendt i samlet formasjon over England. Virkningene måtte bli deretter. - Natt til tirsdag blev det andre storangrepet rettet mot industridistrikten i Essen. Angrepet blev gjennomført av nøyaktig ~~XXXXX~~ 1036 fly, samtidig som andre fly opererte over Frankrike, Holland og Belgia. Det foreligger ennå ikke noen detaljerte meldinger om angrepene tirsdagsnatten, men en kan sikkert gå ut fra at virkningene har vært noenlunde de samme som i Köln. Tyskerne synes ikke å vite hva de skal stille opp mot disse engelske angrepene. I et såkalt gjengjeldelsestokt mot det engelske biskopsetet Canterbury kom omlag 25 tyske fly innover byen og det blev anrettet en del skade, men en kan trygt gå ut fra at de var bagatellartede mot skadene i Köln og Essen. Klar over sin avmektighet på luftfronten i vest, forsøker tyskerne sig med enkelte fremstøt på propagandafrenten, men resultatet skal ikke imponere noen. I en melding, offentliggjort i tirsdagsavisene, het det således at "briterne, for å gjøre inntrykk med antallet av innsatte fly, har tatt i bruk alle disponible beholdninger". I en annen melding, også offentliggjort i tirsdagsavisene, heter det imidlertid at "etter de meget pålitelige meldinger som foreligger hos de tyske myndigheter, var tallet på britiske fly som blev sendt mot Köln ikke en gang tilnærmet så stort som det som oppgis av den britiske propaganda". Tyskerne vil altså ha oss til å tro at engelskmennene, ved å ta i bruk "alle disponible beholdninger" ikke kan mobilisere mer enn tiendeparten av det tall som engelskmennene oppgir og knapt nok det - altså mindre enn 100 fly! Er forvirringen i tyske kretser like stor som den ~~XXXXXX~~ som kommer til uttrykk i de tyske "nyhetsmeldingene", må det engelske angrepet ha ført til usedvanlig store resultater. På engelsk hold har en ikke så meget å føie til de faktiske meldinger om angrepene, men gjennom kringkastingen har den kjente "Mannen i gata" gitt et tidstypisk kommentar:

- Det er følt å tenke på hva det tyske folket nu og i fremtiden må gjennomgå men når vi tenker på tyskernes bombing av sivilbefolkningen i Warsjawa, Rotterdam, Beograd og Coventry, da kan en ikke henfalle til sentimentale betraktninger. Dette er det eneste språk tyskerne forstår. De aner bare ikke hva som venter dem i fremtiden!

Franske aviser forbereder nu sine lesere på en alliert invasjon av kontinentet. Radio Paris bragte tirsdag en melding om at tyske flyvere hadde konstatert store engelsk-amerikanske troppeansamlinger i sør-engelske havner. Riksmarskalk Göring har stillet alle sikkerhets- og ordenspolitivdelinger sammen med hjemmeværende troppeavdelinger under Gestaposjef Himmlers kommando.

En stor konvoi er igjen kommet frem til Murmansk. Under farten gjennom Nordishavet var konvoien utsatt for gjentatte tyske angrep og det blev senket noen skib, men den alt overveiende del kom frem til Murmansk med last og li i behold.

Mappe 21
39
10/6 1942
1942

"Orden, rettferd, fred".

EDYLLISKE FORHOLD VED STATSPOLITIETS STAVANGERAVDELING

For en tid siden reiste overbetjent ved statspolitiet i Stavanger, Betuel Stangeland (som ikke er nazist) til Oslo i tjenestestempel. Under sitt opphold i Oslo fant han det påkrevd i en skriftlig innberetning å gjøre myndighetene merksam på forskjellige forhold ved stavanger-avdelingen. Det gjaldt i særdeleshet statspolitifullmektig Huuse's disposisjoner med "betroet gods", d.v.s. varer av forskjellig slag som av en eller annen grunn var blitt beslaglagt av statspolitiet. Som kjent har statspolitiet foretatt en del rassaier på landeveiene og beslaglagt sykler som var forsynt med norske vimpler eller som hadde norske farger malt på bakskjermen. Ifølge hr. Stangelands innberetning er disse syklene, omlag 20 i tallet, blitt solgt (bl.a. til kjente nazi-figurer) og pengene delt av hr. Huuse og førstebetjent Dagestad m.fl. I tillegg til dette nevnte hr. Stangeland i sin innberetning et parti hermetikk som under "hamstrekontrollen" i fjor høst blev beslaglagt hos en disponent ved en av byens bedrifter. Det var disponentens hensikt å gi hver av sine arbeidere en kasse hermetikk til jul, noe han også har gjort for om årene. Etter beslagleggelsen henvendte han sig til myndighetene i Oslo som i et skriv til ham friga hermetikken. Da disponenten henvendte sig til Huuse med dette, var imidlertid hermetikken "spurløst versenkt" - d.v.s. at den var blitt fordelt mellom en del nazispisser i Stavanger med nuværende fulkesmann Kvadsheim og den nuværende kretsfører Eyvin Andersen i spissen. Men det var ikke nok med dette. - For en måneds tid siden arresterte det tyske sikkerhetspoliti noen stavangerborgere og beordret noen statspolitibetjenter til vakttjeneste i de arrestertes hjem for å snappe opp eventuelle brev og pakker som måtte komme til de arresterte. Det er klarlagt at disse betjentene benyttet sig av anledningen til å forsyne sig rikelig av de matvarer som fantes i de arrestertes hjem. Førstebetjent Dagestad var beordret til vakttjeneste i ingeniør Skeies hjem. En dag kom det til Skeie et følgebrev på en pakke fra Vinmonopolet. Hr. Dagestad kvitterte for mottagelsen, gikk ned på dampskibsekspedisjonen og hentet pakken - og satte innholdet til livs pr. omgående. Dette var noen av de tingene overbetjent Stangeland påtalte i sin innberetning. Like etter kom statspolitiets nestkommanderende fra Oslo til Stavanger for å oppta efterforskning, men efter noen få dagers opphold, måtte han av tjenestemessige årsaker sette kursen for Oslo igjen. Statspolitiinspektør Huuse, hvis forhold det var som skulle granskes, benyttet straks anledningen til å suspendere Stangeland. Dette hadde til følge at flere underordnede tjenestemenn ved statspolitiet (politikonstabler som ikke er nazister) gjorde felles sak med hr. Stangeland og omgående sendte telegrafisk avskjedssøknad til statspolitijefen i Oslo. Av denne grunn blev Huuse så innkalt til Oslo, men efter noen dagers fravar kom han tilbake og gjenopptok sin gamle virksomhet, samtidig som de tjenestemenn, som hadde søkt avskjed sammen med Stangeland, gikk ordre om å gjøre tjeneste inntil Huuse's sak var avgjort. En av dem undersøkte da i Oslo hvilken avgjørelse som var fattet m.h.t. Huuse og fikk rede på at Huuse var avskjediget og at han ikke hadde noe å gjøre på kontoret. Efter de opplysninger som foreligger, synes det imidlertid som om hr. Huuse fremdeles har innflytelsesrike forbindelser som forsøker å berge ham, og det er meget betegnende at mens hr. Huuse fortsetter i sin stilling, til tross for at han skal være avskjediget av myndighetene i Oslo, opprettholdes suspensjonen av hr. Stangeland, den mannen som gjorde myndighetene oppmerksom på svindleriene. Stort større kan ikke råttenkapen bli. Nu skal det imidlertid være underveis en ny fullmektig, en ny overbetjent og en ny førstebetjent fra hovedkontoret i Oslo, og så får vi se om de gode stavangere blir kvitt sjarlatanen Huuse og hans gangstergjeng innen avdelingen i Stavanger.

Norske sjøfolk, flyvere, soldater og marinefolk vil vise sig å være forberedt. Det kampen gjelder, står krystallklart for oss:

DET ER INGEN TVIL OM FIENDEN; MÅLET ELLER RESULTATET!

Som ny prisdirektør

her vi fått en kar som heter Lars Bjorheim. Han måtte i fjor slutte som disponent for Norske Eggcentraler på grunn av fyll.

Idrettsfører Reichborn Kjennerud blev forvist

~~XXXXXXXXXX~~ til østfronten på grunn av sin lettferdige omgang med idrettsforbundets midler. På budsjettet var det bl.a. ført opp 2400 kroner til et bestemt instruksjonskursus. I stedet for å arrangere kurset, drog "idrettsføreren" sammen med 3 kampefeller og 4 "damer" til en hytte ved Geilo, hvor de avviklet instruksjonskurset med å drikke brennevin og synge drikkeviser.

Radioapparatene

til de tyske soldatene har denne innskriften: "Avlytting av utenlandske sendere er en forbrytelse mot vårt folks nasjonale sikkerhet. Det vil - etter førerens befaling - bli straffet med de strengeste tukthusstraffer. Soldater, tenk på dette!" - Tenk om soldatene tenkte litt over årsaken til at de ikke får lov til å lytte på utenlandske sendere!

Politiløse Kristensen

i Oslo blev arrestert av det norske statspolitiet 11. mai og innsatt på Fredtvedt. Grunnen er at han i tjenesteskriver til politimester Askvig og politiminister Judas Lie har meldt fra om mishandling av fanger under forhör av statspolitiet. Dr. Kristensen gjorde oppmerksom på at såvel professor Klaus Hansen, som har undersøkt en av de mishandlede, som statspolitiets lærer, dr. Hans Eng, kjenner til forholdene, men så vidt vi vet, har ikke de reagert. De foretrekker antagelig å utsette sitt fengselsbehold inntil det igjen blir betryggende forhold i fengslene.

Rolf Nilsen,

som den 11. september ifjor blev tilsatt som komisk leder for Norsk Telegraf- og Telefonforbund, er nu sparket ut og avspist med 3 måneders lønn. Avskjedsgjengen fant sted da forbundet sammen med de andre offentlige etaters forbund blev innlemmet i "Forbundet for offentlige yrker" under sirkusdirektør Hakon Meyers ledelse. - Det er ikke første gang nazistene har måttet kvitte sig med sine uduelige kommisærer, men det pussige er at den komiske ledelse stadig og fortsatt ligger på samme lave og behagelige nivå.

Arbeidernes faglige landsorganisasjon,

o.v.s. dens komiske leder, har besluttet at tillitsmenn som er arrestert skal fratras sine hverv innenfor forbundene eller de institusjoner som har direkte tilknytning til disse. - Vi skulle tro at beslutningen ikke er egnet til å skape noen sorg hos de tillitsmenn den vil ramme. Arresterte og andre hedersfulle tillitsmenn har i virkeligheten ikke noe høiere ønske enn hurtigst mulig å komme sig bort fra all befattning med den nazistiske fagorganisasjon.

Tidligere fylkesfører Tokle

i Romesrike skjøt i sin tid av at han hadde fått lokket og truet alle distriktets lensmenn inn i n.s. For en tid siden hadde lensmann Abelvik i Lørenskog fått nok og meldte sig ut. Nu har også lensmann Klevene i Skedsmo sagt takk for sig. Det skal være kirkestriden og metoden med å ta gidsler som har vært avgjørende for dem.

Stockholmstidningens korrespondent,

K. O. Hedström, som har oppholdt sig en tid i Oslo, har bl.a. skrevet en artikkel i sin avis den 28. april med overskriften "Advokater og lærere på kyrkans front". Artikkelen, som angis å være skrevet på grunnlag av nøiaktige opplysninger, er meget utførlig og gir en korrekt fremstilling av forholdene. Det anføres at 98 prosent av landets 1400 advokater har erklært at de ikke vil være medlemmer av det nazifiserte advokatforbund, og i artikkelen uttales det ellers bl.a.: "N.S. advokaternas antal er försvinnande litet. Och många av dem har redan tidigare haft ringa anseende."

"Det nye Norges dotre"

En konduktör fant forleden 3 jenter sammen med noen tyskere i en høivogn som stod oppstillet på jernbanestasjonen i Hønefoss. Jentene blev arrestert. Under politiforhöret viste det sig at jentene var n.s. medlemmer, og efter dette blev de løslatt, men den ene av dem blev sendt tilbake til den forbedringsanstalten hun var rømt fra.

I Oslo

finnes det for øieblikket 1 - en - virkelig godt assortert kolonialforretning. Den selger bl.a. ost, pølser og smør - men utelukkende til tyskere!

Krigsnytt.

I forrige uke nærmet en større japansk flåteavdeling sig via Midway i Stillehavet. Avdelingen var sammensatt av en rekke hangarskip, slagskip, lette og tunge kryssere, destroyere og transportbåter og hensikten var å forsøke en invasjon av det eneste gjenværende amerikanske støttepunkt mellom Hawaii og Australia. Flåteavdelingen blev imidlertid oppdaget i rum sjø av amerikanske speiderfly og i løpet av de følgende to dager blev det rettet en rekke angrep mot den av amerikanske ubåter, fly og enheter fra en amerikansk flåteavdeling som opererte i de samme farvann. I følge de meldinger som foreligger inntil nu fra amerikansk side, blev det under slaget senket 3 japanske hangarskip, 1 slagskip, 1 tung krysser, 8 destroyere og 3 transportskip som en antar var lastet med tropper. Samtidig blev det skadet 2 japanske hangarskip, 2 slagskip, og 5 lette og tunge kryssere. De amerikanske tapene innskrenket sig til 1 hangarskip og 1 destroyer. De skadde og uskadde enheter av den japanske flåten greidde å komme sig unna de amerikanske styrkene som forfulgte dem, men i følge de siste meldinger skal det være under utvikling et nytt sjøslag i nærheten av Aleutene og det er mulig at amerikanerne her har greidd å komme i kontakt med sprengte rester av den japanske flåteavdelingen, hvis det da ikke dreier sig om en annen japansk avdeling som har hatt andre mål enn den som nærmet sig Midway. Bortsett fra sjøslaget ved Midway og kampene i China har uken vært rolig i Det fjerne østen, og en kan vel reise spørsmålet om Japan vil være i stand til å ta fatt på nye oppgaver som forutsetter en utstrakt innsats av flåten.

Kampene i Libya

har nu pågått i 3 uker, uten at noen av partene har greidd å tiltvinge sig avgjørende fordeler. Det er nu klart at aksemaktens offensiv delvis har tatt sikte på å tilintetgjøre de alliertes panseravdelinger, delvis på å erobre Tobruk. Natten til den 27. mai rykket tyske panseravdelinger syd om de allierte stillingene ved Bir Hacheim og fortsatte nordover mot Acroma og de gamle slagfeltene ved El Duda og Sidi-Reseigh, der det oppstod heftige kamper med de fremskutte allierte avdelinger, og de tyske styrkene blev nødt til å trekke sig tilbake. Samme skjebne led en tysk avdeling som forsøkte å gå i land på kysten for å forene sig med de avdelinger som var nådd frem til Sidi-Reseigh. Avdelingen blev slått tilbake av de alliertes kystforsvar og den engelske marine. I mellomtiden var også et italiensk angrep mot Bir Hachreim blitt slått tilbake med tunge tap for angriperne. Lenger nord rettet aksemaktene et fremstøt mot de alliertes stillinger syd for Gazala. Angrepet blev slått tilbake. Samme skjebne led et tysk forsøk på å forsere de alliertes stillinger ved Gazala-bukten. I de følgende dager utviklet det sig så heftige kamper mellom partenes panseravdelinger på det store området mellom Acroma i nord, ~~og~~ Bir Hachreim i syd, El Edem (i nærheten av Tobruk) i øst og de engelske minefelt 55 km. ~~og~~ ~~Tobruk~~ vest. Utsatt for etvstadig press av det engelske panservåpen fra Tobruk// og det engelske flyvåpen blev tyskerne tvunget til å bane sig vei gjennom de engelske minefelter på to steder østfra, slik at de oppstod to bresjer i de engelske linjene som tyskerne kunne nytte til sitt tilbaketog.

Disse to bresjene har tyskerne senere greidd å holde åpne, og den siste uken har de vært nyttat til offensive fremstøt, samtidig som de har opprettholdt sitt trykk mot Bir Hachreim som forsvares av fri franske styrker. Det er meget vanskelig å få et klart bilde av en situasjon som er så forvirret at tyskerne mange steder kjemper med front mot vest og de allierte med front mot øst mens utgangsstillingene skulle tilsi den omvendte frontordning, men hele oppgjøret har fått karakteren av et utmattelsesslag, der den vil trekke det lengste strået som har de største reservene og de beste forsyningslinjene. Rommel har ikke nådd noen av de mål han hadde satt sig, og nu løper han faktisk faren for å miste alt det han har bygget opp siden han kom til Libya. De allierte har vist sig situasjonen voksen i langt større grad enn Rommel hadde regnet med og har fått sjansen til å gi slaget i Libya en utgang som kan bli av den aller største betydning for utviklingen i hele Middelhavsområdet.

Ostfronten

har i den siste uken vært preget av det tyskerne kaller opprenkningsaksjoner. Gjennom de opplysninger som nu tilflyter offentligheten også fra tysk hold får man et imponerende inntrykk av det omfang den russiske geriljatakikken har hatt, særlig under felttoget i vinter. Styrker, som gien-synlig har tallet opp til flere tusen mann, har øiensynlig operert langt bak de tyske linjene, og det kan ikke være tvil om at de har tilfødd det tyske kommunikasjonsnettets alvorlige slag. Disse geriljaavdelingene kan selvsagt bare ha en begrenset levetid, avskåret som de er fra alle forsyninger som de ikke kan skaffe sig selv ved angrep på tyske depoter, men har vi tidligere vært tilbøielige til å undervurdere deres innsats, må vi endre oppfatning når vi ser at tyskerne må sette inn selvstendige forma-sjoner for å kunne få bukt med geriljaavdelingene.

På Krim har tyskerne satt i gang en opprenkningsaksjon av største omfang for å få bukt med forsvarerne av Sebastopol. Tungt skyts og fly er satt inn sammen med en infanteristyrke på 130,000 mann, og det er klart at tyskerne vil sette temmelig meget inn på å få ryddet vekk den trussel i ryggen som de russiske troppene i Sebastopol representerer. En gjør også best i å regne med at de vil lykkes i sitt forsett. Russerne er handicapet, både når det gjelder flyvåpenet og tilførselen av nye forsyninger og forsterkninger, og en skal ikke forlange det umulige, selv ikke av russerne, når det gjelder å yte motstand mot overlegne angrepsstyrker.

Adskillige hundre kilometer lenger nord, ved Leningrad, har tyskerne satt i gang en aksjon som kan danne opptakten til et kjempeslag om Leningrad. De første angrep er blitt slått tilbake av russerne, men en regner med at kampene vil blusse opp igjen og tilta i styrke i tiden som kommer.

Det som skjer i Sovjet nu, bekrefter en alminnelig oppfatning blant nøytrale observatører som går ut fra at tyskerne ikke kommer til å sette i gang en kjempeoffensiv langs hele frontlinjen i Sovjet i år, men at Hitler vil forsøke å fremtvinge en avgjørelse gjennom en rekke enkeltslag på forskjellige frontavsnitt, igangsatt med den størst mulige konsentrasjon av fly og tankstridskrefter. Viser denne oppfatningen sig å være riktig fundert, må vi ha rett til å slutte at Tyskland ikke lenger er sterkt nok til å gå til en samlet offensiv (som det kunne gjøre i fjor høst) og at Hitler må konsentrere sine hovedstyrker, særlig av fly og panservogner, i bestemte avsnitt for å kunne ha håp om å oppnå resultater som viser igjen. At den stadige invasjonstrusselen i vest er en viktig post i dette regnestykket, både for tyskerne og russerne, sier sig selv. En skal derfor fortsatt ikke legge mer vekt enn høist nødvendig på enkelte meldinger gjennom britisk kringkasting som har fortalt at den franske kystbefolkningen er blitt anmodet om å evakuere. De engelske meldingene kan like gjerne være utspkulerte ledd i nervekkigen som forløperne for faktiske begivenheter.

Det engelske flyvåpenet fortsetter sin offensiv mot tyske industribyer og havneanlegg. Det er særlig Ruhr-distriktet som får holde for. Luftfotografier, opptatt etter angrepet på Köln og offentliggjort i engelske aviser, viser at ingen bydel er gått fri for virkningene av angrepet. Verst er det gått utover den indre bydel, jernbanestasjonen og de veldige industri-anlegg på vestsiden av Rhinen.

Tyske fly har ved en rekke anledninger de siste uken krenket den svenske nøytraliteten ved ulovlig innflyvning over svensk område. Den svenske forsvarsminister mener å ha konstatert at krenkelsene ikke er skjedd i noen ond hensikt, men har hensikten vært en annen, sier han, er vi beredt til å sette alle midler inn. Vi vil ikke vise noen svakhet.

Churchill uttalte i Underhuset forleden: Jeg kan forsikre at etter hvert som året går, vil alle byer, havner og krigsproduksjonssentra i Tyskland bli utsatt for en påkjønning, hvis make, når det gjelder iherdighet, størrelse og uryggelighet, noe annet land aldri har sett.

Tvangsutskrivningen av arbeidskraft.

Da det synes å herske en viss uklarhet omkring spørsmålet om den bebudede tvangsutskrivning av arbeidskraft til tyske anlegg, skal vi ganske kort gjøre greie for det som faktisk er skjedd og det som kan ventes:

26. mai var det innkalt til et orienterende møte i Arbeidsgiverforeningen i Oslo i anledning av at de tyske myndigheter hadde krevet avgitt 20,000 mannlige arbeidere til festningsarbeider langs norskekysten, til jernbane-arbeid, veiarbeid og annen tysk anleggsvirksomhet. Deltagerne i møtet blev orientert av direktør Erlandsen i Arbeidsgiverforeningen, direktør Jackbo i Arbeidsformidlingen og av minister Lippestad.

Efter planen skulle det straks innkalles 5000 mann, deretter 10,000 og til slutt 5000 mann. Samtlige skulle forplikte sig til å arbeide i tjeneste for tyskerne i 3 måneder, men kontraktforholdet skulle kunne utvides til 6 måneder. Arbeidslønnen var fastsatt til kr. 1,33 og kr. 1,43 pr. time + kostgodtgjørelse, og det var ikke anledning for arbeidsgiveren til å gi noe ytterligere tilskudd. Innkallelser ville omfatte alle bedrifter som beskjeftiget mer enn 5 arbeidere og funksjonærer, og gjennomsnittlig ville det bli innkalt 1/5 av kategorien "arbeidere", 1/3 av "handelens folk" og 100 prosent av selvgere og andre yrkesgrupper som en mente at forholdene hadde overflødiggjort i sine opprinnelige yrker. Mannlige sporveis- og tog-konduktører skulle erstattes med kvinnelige og den samme "utskifting" skulle finne sted i hotell- og restaurantbransjen. På grunn av innkallingene skulle ingen arbeidere eller funksjonærer kunne gjøre regning med å få sin ordinære sommerferie. - Under møtet blev det ellers opplyst at det foreløbig ikke var meningen å sende norske arbeidere til Tyskland. Berlin hadde krevet det, men Reichskommissariatet hadde avvist kravet under henvisning til at det tvertom var behov fra arbeidskraft som kunne bli sendt fra Tyskland til Norge!

30. mai kl. 11 blev det holdt et nytt møte i Arbeidsgiverforeningen, der de tidligere orienteringer blev supplert med en opplysning om at det ville bli tatt ut 20 % av de beskjeftigede ved hver bedrift (Det blev ikke sagt at noen spesielle bedrifter skulle holdes utenfor.) Aldersgrensene var fastsatt til 18-45 år og de utsarevne kvinner ville bli beskjeftiget i næringsmiddelindustrien (de tyske filetfabrikker). Lønningen var nu fastsatt til kr. 1,70 pr. time med fradrag for kost, men kontraktforholdet var det samme, 3-6 måneder. Det blev videre opplyst at en først ville be arbeiderne om å melde sig frivillig, men nyttet ikke det, ville bedriftene bli kjmnet av dertil kyndige folk!

Efter dette møtet ventet de interesserte parter at tyskerne ville gå i gang med utskrivningen pr. omgående, men nu foreligger det ting som kan tyde på at hele utskrivningen blev utsatt, bl.a. på grunn av at det har vært umulig for tyskerne å skaffe barakker og ordne matforsyningen for de utskrevne arbeidere. En må imidlertid være forberedt på at utskrivningen blir virkelighet før eller siden. Det kan tenkes at det skal skapes en kunstig arbeidsløshet først ved å legge ned en del bedrifter, slik at en kan gi hele utskrivningen et større preg av nødvendighet som endog skal være til nytte for dem utskrivningen rammer. Vi skal imidlertid møte også dette anslaget fra myndighetenes side med en kald og rolig holdning, og det må sørges for at ingen i et øieblikks stemning kommer til å foreta overilede skritt.

ORDEN OG PLAN er ikke noe særlig karakteristisk trekk ved det førerprin-sipp som dreger vårt offentlige liv for tiden. I Skien er det ved folke-skolen utbetalt lønn til de arresterte lærere - ved den høiere skole i byen ikke. I Oslo fikk de arresterte forskudd på lønnen for mai, men ikke resten. I Aker har de intet fått. På Lillehammer er hele lønnen for mai utbetalt o.s.v. Er noen i stand til å finne planen i dette?

SAMHOLD OG SOLIDARITET ER TIDENS LØSEN.

Sambandet som blev utsatt.

For å vise at nazi-myndighetene virkelig var kommet langt med forberedelsene til Norsk Arbeidssamband, gjengir vi følgende utdrag fra protokollen for et i Landsorganisasjonens "sekretariat" den 14. april 1942:

"Landsleder Odd Fossum ledet møtet og la frem avskrift av Sosialministerens skriftlige instruks til ham for ledelsen av den sosiale avdelingen i Norsk Arbeidssamband. Videre la han frem den godkjente organisasjonsplan for sosialavdelingen.

"Landslederen ga muntlig utgreiing om nyordningen av arbeidslivets organisasjoner og hvilke forberedende arbeider som var gjort for opprettelsen av N.A.S.

"Fagforbundslederne blev også orientert om hvilken arbeidsplan den sosiale hovedavdelingen ville bli ledet etter og det blev meddelt at fagforbundene for "satt ville bli vesentlige organer i det sosialpolitiske arbeidet som heretter vil bli organisert i N.A.S.

Som avslutning på denne protokollen finner vi følgende interessante opplysninger: "Fagforbundsformennene ga enstemmig uttrykk for at stemningen blant de fagorganiserte var slik at en eventuell forordning som fastsetter pliktmedlemskap ville bli vel mottatt".

En må si at de herrer fagforbundsformenn er godt orientert om det som rører seg ute blant de fagorganiserte.

Lektor Olav Valeur, Bergen, er avgått ved døden i en tysk konsentrasjonsleir. Valeur blev arrestert i februar 1941 og senere overført til Tyskland, der de innhentet ham den 29. april i år.

QUISLING I ARBEID. - 22. mai kom ministerpresident Quisling, ledsaget av ministrene Skancke og Lie og 40 statspolitibetjenter til Jahr skole i Bærum, der de fikk høiere skole for tiden holder til. Undervisningen blev stoppet og lærerne kalt sammen til et møte, der hver enkelt først blev spurt om han eller hun hadde lest opp en erklæring for sine elever om at de opprettholdt sig vegring mot å gå inn i Lærersambandet. Alle tilstedeværende - med en unntagelse - bekreftet at de hadde lest opp en slik erklæring. Derefter holdt Quisling en tale, der han avvekslende truet og bønnfaldt lærerne om å skifte kurs, da lærerne "bar hovedansvaret for at vi ennu ikke har fått noen fredsoverenskomst med Tyskland". Lærerne holdt imidlertid stand og ved møtets slutt blev samtlige tilstedeværende lærere - med den ene unntagelsen - arrestert og ført til Oslo. Derfra blev lærerne transportert videre til konsentrasjonsleiren på Bredtvedt, mens lærerne blev satt inn i fengslet i Åkerbergveien.

700 LÆRERE er for tiden beskjeftiget med kaiarbeid for de tyske myndigheter i Kirkenes. Alle er nu friske og ved godt mot og sender de beste hilsninger hjem over til kjente og pårørende.

DE KJENNER den norske sjømann dårlig som tror at han stiller sig til tjenestefor gule japser eller slutter som soldater i den norske handelsflåten for 15.000 kroner i "belønning". Sjømennene vil selv gi det rette svaret på dette "Tilbudet" når de en gang kommer hjem, og quislingene kan like gjerne først sist gjøre sig fortrolig med tanken om at det ikke blir så forferdelig leng tid. Noen måneder, kanskje et år eller halvannet - regnskapets dag nærmer sig.

EN BERYKTEDE direktør Lauritzen på Lucullus i Oslo, som nu er innehaver av kafeen Gylne Freden, blev for noen måneder siden arrestert for å ha forgått mot en tysk soldat. Gestapo har latt ham gjennomgå en pryde-kur, og for en gang skyld har "Kuren" var på sin plass. Nu er imidlertid Lauritzens kampefeller innen n.s., direktør Coll og komisk leder Asch Stephensens i full virksomhet for å få Lauritzen løslatt, og det skal ikke undre oss om de greier jobben, bare Lauritzen kan forplikte sig til at han ikke vil misbruke tyske soldater flere ganger.

DET SOM SKJER - ER GJERNE ET LEDD I EN STOR OG SAMLENDE PLAN!

KRIGSNYTT.

Efter at de allierte styrkene i Libya i slutten av forrige uke var blitt nødt til å evakuere sin mest fremskutte stilling i syd, Bir Hachreim, utviklet kampene sig nord og vestover i retning av El Ghasala, El Aden, Acroma og Knightbridge, og sist mandag sendte den italienske overkommandoen ut en særmelding om at italienske styrker hadde greidd å bane sig vei frem til kysten og omringe en del av de allierte styrker som stod lengst vest for Tobruk. Fra den engelske overkommandoen i Cairo er det sendt ut en melding som kategorisk dementerer den italienske påstanden og hevder at igjen britiske styrker er blitt isolert fra sine andre avdelinger. Engelskmennene innrømmer imidlertid at de har rømmet El Ghasala, men det blir meddelt at evakueringen fant sted uten tap og at tilbaketrekningen blev understøttet av den 1. australske divisjon og den 50. brit. divisjon som gikk til angrep mot de tyske og italienske stillinger i Acroma-avsnittet. Det billede en dermed får av utviklingen, er noe forvirret, men en kan gå ut fra at det for øieblikket raser heftige kamper øst for El Ghasala og i retningen Knightbridge-El Aden. Tyskerne og italienerne forsøker ganske sikkert å slå en ring om de allierte avdelingene i disse sektorene, men greier engelskmennene å få ført frem tilstrekkelige forsterkninger, skulle det ikke være noen øieblikkelig fare for de engelske stillingene som har Tobruk som hovedbasis. - Nu hevder tyskerne og italienerne at de har ødelagt og splittet opp to store engelske konvoier som antagelig skulle føre frem forsterkninger til slagfeltet i Libya. Fra engelsk hold foreligger det hittil ingen andre meldinger om dette enn at det har pågått to voldsomme trefninger i Middelhavet, men at kampene ennu ikke er definitivt avsluttet og at en derfor er avskåret fra å kunne meddele noe om de tap de to parter har lidt. Skulle det vise sig at de tysk-italienske meldingene er noenlunde riktige, er det i alle tilfeller skjedd et betydelig innbrykk i de alliertes forsyningslinjer, og virkningene vil bli overført til kampene på landjorden i Libya. Vi må derfor være forberedt på mindre gode nyheter fra Libya i dagene som kommer, men vi skal ikke henge med hodet av den grunn. Selv om de allierte skulle bli nødt til å trekke sig enda lenger østover, har Rommels tysk-italienske styrker ganske sikkert lidt så store tap under operasjonene hittil at det blir et åpent spørsmål om han kan forfølge en eventuell suksess i Tobruk-avsnittet.

Utviklingen på østfronten

Karakteriseres fremdeles av de lokale operasjoner, først og fremst ved Sebastopol og i Charkow-avsnittet. Om kampene foran Sebastopol foreligger det svært få detaljer fra russisk side, men utviklingen de siste dagene bekrefter helhetsinntrykket av at de tysk-rumenske styrkene har lidt meget store tap under stormen mot de vel utbygde festningsanleggene rundt byen. Akse-troppene har øiesynlig vært nødt til å ta en pause i slaget for å kunne omgruppere og "restaurere" sine angrepsavdelinger, og fra russisk hold foreligger det hittil ingen meldinger om at tyskerne har oppnådd noen avgjørende fordeler, selv om det innrømmes at stillingen er alvorlig. Kan festningen i Sebastopol holde stand ennu en tid fremover, vil det kunne få meget stor betydning for de operasjoner som er under utvikling i det østlige Ukraina. Her har general von Bock satt i gang en offensiv som i første omgang tar sikte på en gjenerobring av de områder Timosjenko besatte i den første uken av sin store offensiv, samtidig som tyskerne vil legge til rette utgangspunktene for en videre fremrykning mot Kaukasus. Det er satt inn meget store styrker i offensiven (russene regner med at von Bock i alt har samlet 500.000 mann under sin kommando) men i følge de russiske meldinger har tyskerne ingen steder greidd å trengte gjennom de russiske forsvarsstillingene. De russiske meldingene lar altså den mulighet stå åpen at tyskerne kan være trengt inn i de russiske stillingene, men uten å oppnå avgjørende fordeler. Hvordan den øieblikkelige situasjon ennu kan være, har de tyske styrkene lidt meget store tap under sin offensiv hittil. Det er således nevnt at de en enkelt dag mis-

Det 113 tanks i et bestemt avsnitt av fronten og at de et enkelt døgn hadde 2850 drepte. - På de øvrige frontavsnitt i øst har det vært relativt rolig. Tyskerne har meldt om gjenlatte, til dels kraftige russiske angrep i Wolchow-avsnittet ved Ilmensjøen, men fra russisk hold foreligger det ingen meldinger om disse kampene. - I forrige uke mistet tyskerne 277 fly på østfronten, mens russerne selv mistet 133 fly. I Finskebukta har russiske flåteavdelinger gjenopptatt sine operasjoner etter vinterens påtvungne dvaletilstand og bl.a. senket 2 transportskip. Russiske ubåter trengte sig inn i en tysk-kontrollert havn og senket flere fartøier.

Hva foregår egentlig ved og på Aleutene? - Umiddelbart etter at sjøslaget ved Midway var avsluttet, blev det sendt ut en japansk melding om at japanske styrker hadde besatt enkelte støttepunkter på Aleutene - den østlige gruppen på det amerikanske fastlandets vestsida som stikker ut som en dolk mot Japan og som faktisk byr på utgangsstillinger for en offensiv operasjon mot det japanske øriket. De amerikanske myndighetene forholdt sig lenge tause, men i de siste dagene er det sendt ut meldinger som på sett og vis bekrefter den japanske meldingene. Japanske styrker synes å ha gått i land forskjellige steder på øygruppen, dekket av en kraftig flåteavdeling. "Invasjonen" synes å være kommet noe overraskende på de gode amerikanere, men etter hvert er det blitt trukket sammen styrker, både til lands og til sjøss, til motangrep, og nå meldes det at amerikanerne er i ferd med å drive japanerne bort fra de bebodde stedene på Aleutene. Samtidig foreligger det et kommunike fra det amerikanske admiralitetet om at japanerne under en sjøtreffning ved Aleutene har mistet 1 krysser og at de har fått skadet 1 hangarskip (med torpedotreffere), 3 kryssere, 1 destroyer, 1 kanonbåt og 1 transportskip. - En nå imidlertid gå ut fra at operasjonene ikke er avsluttet med dette, og at det derfor kan ventes mer nytt fra den nordlige stillehavsfronten.

Ikens store begivenhet er ellers avslutningen av en aliansepakt mellom Sovjetsamveldet og Storbritannia som like meget tar sikte på utviklingen etter krigen som på selve krigshandlingene. Paktforhandlingene blev innledet ved utenriksminister Edens besøk i Moskva i desember 1941 og avsluttet i London, der bl.a. utenrikskommisær Molotov deltok i forhandlingene etter å ha kommet luftveien fra Sovjet. Pakten, som i sitt anlegg forutsetter opprettelsen av en front nr. 2 i Europa i 1942, omfatter ellers følgende 8 artikler: 1.) Fullt militært samarbeid og gjensidig hjelp. 2.) Ingen av partene må søke separatfred med fienden(e). 3.) Partene erklærer at de sammen med andre fri, demokratiske stater i Europa vil gå inn for å sikre freden ved å umuliggjøre at Tyskland og dets forbundsfeller skal få høve til å kaste Europa ut i en ny krig. 4.) Et eventuelt angrep fra aksemaktens side skal medføre full hjelp til den angrepne stat. Denne artikkel gjelder i 20 år eller inntil det er opprettet en mellempolitisk tjeneste i Europa som kan holde urostiftere i sjakk. 5.) Hver part skal til enhver tid ha den annen parts sikkerhet for sine og bidra til den gjensidige gjenoppbygging etter krigen. Ingen av partene må søke territoriale vinninger eller blande sig inn i andre lands forhold eller oppgjør. 6.) Partene skal bidra til den økonomiske gjenoppbygging av Europa og søke å skape et bedre forhold nasjonene i mellom. 7.) Ingen av partene må inngå noen allianse som er rettet mot den annen part. 8.) Ratifiseringen av pakten skal foregå i Moskva. Pakten er blitt hilst med alminnelig glede over hele verden. "Times" skriver bl.a. at "den russiske makt og andel i seieren vil for alltid være uerstattelig for freden, ikke bare i Europa, men i hele verden." "Pravda" skriver bl.a. at pakten slår en bom for aksens siste håp om å kunne skape slid mellom de allierte og på den måten oppnå separate fredsavtaler. Det svenske "Dagens Nyheter" understreker at pakten i sin videste betydning betyr at Storbritannia har fått fotfeste på kontinentet - noe som blir av vidtrekkende betydning for de små stater i Europa.

INNET NYTT av betydning fra luftfronten i Europa. Stille før stormen?

Tilbakeslaget i Libya.

I forrige nummer av "Frihet" antydte vi at man måtte være forberedt på mindre gode nyheter fra Libya i den nærmeste tiden. Nå er de kommet - til overmål. Det tjener ikke til noe å legge skjul på at tilbakeslaget i Libya kan nødvendiggjøre en omvurdering av hele den strategiske situasjon i Middelhavsområdet og Det nære østen. Aksetroppene står nu ved den egyptiske grensen og danner en direkte trussel mot den venstre flanken av tusenkilometer-fronten fra Murmansk i nord til Egypt i syd. De nærmeste ukene vil vise om generalfeltmarskalk Rommel er i stand til å forfølge sin suksess eller om varmen vil tvinge ham til stillstand, men det er klart at utviklingen har nødvendiggjort en ny kraftkonsentrasjon fra de alliertes side. Om denne vil komme i form av en forsering av invasionsplanene eller om den vil innskrenke sig til forsvaret av de truede områder, er et åpent spørsmål, så lenge ingen aner noe om hvilket grunnlag premierminister Churchill og president Roosevelt har hatt for sine konferanser i Washington.

I England står opinionen temmelig uforstående overfor det som er hendt i Libya. Etter Bir Hacheims fall var en klar over at stillingen lett kunne bli alvorlig, men en var ikke innstillet på at Tobruk kunne falle så hurtig, og nu spør en etter årsaken(e), og forlanger kortene på bordet. I en redegjørelse for Underhuset tirsdag kveld vises statsminister Attlee sig med å innrømme det som faktisk var skjedd, uten å komme nærmere inn på kamputviklingen de siste 14 dager før Tobruks fall. Han meddelte imidlertid at 8. arme var intakt, at den mottar nye forsterkninger og at den har inntatt stillinger langs den libysk-egyptiske grens, bl.a. vest for Sollum. Samtidig meddelte han at briterne, under akseangrepene på de to store konvoiene i Middelhavet, ~~XXXXX~~ mistet 1 lett krysser, 4 destroyere, 2 eskorteskib og 30 fly, mens italienerne mistet 1 slagskip, 1 krysser, 2 destroyere, 1 ubåt og 63 fly. I samsvar med vanlig praksis blev det ikke gitt noen oppgave over hvor mange transportskip briterne mistet, men etter utviklingen i Tobruk må en ha grunn til å tro at det har vært ganske mange, og at mye verdifullt krigsmateriell gikk tapt.

Kampene ved Sebastopol

vil uten tvil gå inn i historien som et av de blodigste oppgjør som noen gang har funnet sted over et så begrenset område. Døgn etter døgn blir tyske og romanske tropper kastet frem mot de russiske stillingene. Noen steder greier de å bite sig fast, andre steder blir de slått tilbake. Situasjonen er for øieblikket noe uklar, men den må fortsatt betegnes som meget alvorlig og det er tvilsomt om forsvarerne i lengden vil kunne greie å stå i mot det tysk-romanske presset som nu settes inn uten hensyn til ofre. Tyskerne har nord for byen greidd å trenge sig frem til et punkt som bare ligger 3 km. fra byens sentrum. Russerne hevder riktignok at de har greidd å stenge igjen det hullet tyskerne hadde åpnet på denne fronten, men da byen nu kan utsettes for direkte beskytning både nordfra og sydfra, blir stillingen helt akutt for forsvarerne. - På de øvrige avsnitt av østfronten foregår lokale kamper, og den tyske storoffensiven lar fremdeles vente på sig. I Charkow-avsnittet har kampene blusset litt opp igjen, men de tyske angriperne er over alt blitt kastet tilbake til sine utgangsstillinger. I Wolchow-distriktet ved Ilmensjøen pågår harde kamper i et svært ulendt terreng. Fra russisk side foreligger ingen detaljer fra disse kampene, men de tyske meldingene synes å gi en antydning om at russerne har hatt en del fremgang de siste dagene. Ved Leningrad og i finskefronten er det rolig, mer finske rapporter beretter om øket russisk artilleriinnsett på Karelska Meset. - Russiske ubåter, som opererer i Østersjøen, har lagt en betydelig demper på forsyningskibsfarten fra Tyskland til Finland.

Fra russisk hold blir det meddelt at Tyskland og dets forbundsfeller hit-

til har hatt et tap på 3,5 million drepte og det doble antall sårede og savnede under felttoget i øst. Russernes egne tap blir oppgitt til 4,5 million drepte, sårede og savnede, altså under halvparten av aksemaktens tap. Tallene lar sig vanskelig kontrollere, men en har et sammenligningsgrunnlag i en offisiell uttalelse fra general Antonescu, der han innrømmer at Romania, før aksjonene på Krimhalvøya tok til, hadde hatt et tap i drepte og sårede på 152,000 menn. På alliert hold er en imidlertid tilbøielige til å anslå de romanske tapene til nærmere 300,000 mann, d.v.s. over halvparten av den romanske hæren, og da er ikke tapene under de siste 3 ukers kamper ved Sebastopol regnet med.

Årsdagen for krigsutbruddet Sovjet-Tyskland blev i Storbritannia "Feire" med store møter og arrangementer over hele landet. På et kjempemøte i London holdt sir Stafford Cripps en tale, der han hyllet den russiske armeen og takket det russiske folk for den grenseløse offervilje det hadde vist under hele krigen.

Konferansene i Washington mellom Churchill og Roosevelt kan nu ventes avsluttet når tid som helst. En venter ikke at det vil bli sendt ut noe offisielt kommunike om forhandlingene. Partene vil forhåpentlig innskrenke sig til å vise i handling hva de har forhandlet sig frem til.

Tyrkiske militærskribenter antyder, ifølge svenske aviser, at en først kan vente en alliert invasjon i august-september.

Britiske bombefly har avlagt Emden en visitt 3 ganger i løpet av 4 netter. Besuten har en bombet fiendtlige flyveplasser i Frankrike og Nederland og lagt ut miner i fiendtlige farvann.

Norske jagerflyvere har over fiendtlig område skutt ned 3 tyske jagere og skadet 4 andre. En båt blev satt i brann og en annen bombet slik at menneskapet gikk i båtene. 2 norske flyvere er ikke vendt tilbake etter disse toktene.

Tyskerne fortsetter sine massearrestasjoner i Oslo. Blant de siste ofrene finner vi mesterskytteren Willy Røgeberg (mannen som scoret 300 point av 300 mulige under olympiaden i Berlin), professor Marstrander, godseier Herman Løvenskjold, dosent Emil Smith og forfatteren Henrik Rytter.

Fra Det fjerne Østen foreligger ingen nye meldinger av betydning. Amerikanerne innrømmer at japanerne har besatt en av de ytterste øiene ved Aleutene. En britisk ubåt har i Malakkastredet i japansk forsyningskip. Senere angrep ubåt en annen konvoi og senket 2 av skipene i konvoien.

16 svenske skipsførere har overfor sitt forbund klaget over den risikoen de blir utsatt for under malmfarten på tyskkontrollerte havner. På grunn av transportforholdene i Tyskland er all malmimport konsentrert om Røtterdam og noen få andre havner. Engelskmennene, som er oppmerksomme på dette avpatruljerer stadig områdene med fly, og tross energisk minefeiling har tyskerne ikke greidd å holde farvannene rene.

Statsminister XXXXXXXXX Nygårdsvold har under sitt opphold i U.S.A. ført forhandlinger med president Roosevelt og utenriksminister Hull. I et møte med utenrikskomiteen har han gjort greie for Norges kamp ute og hjemme siden den 9. april 1940.

En norsk båt er kommet til en kanadisk havn med restene av besetningen fra en tysk ubåt som blev senket av den norske båten.

Geriljakampene i Jugoslavia mellom patriotavdelinger og de italienske okkupasjionsstropper fortsetter - over et år etter at krigen offisielt blev avsluttet. Omlag 1500 italienere er nylig blitt tatt til fange under større fektninger.

Britiske fly har i Middelhavet senket et stort transportskip og 2 eskorteskip.

Under mindre træfninger i Den engelske kanal mellom lette avdelinger av engelske og tyske flåtestridskrefter er det senket en tysk eskorte-båt, mens en annen blev satt i brann. En engelsk ~~XX~~ E-båt blev senket.

En amerikansk ubåt har senket 4 japanske transportskip på strekningen mellom Hongkong og Shanghai.

Vær forsiktige under distribusjonen. Snakk minst mulig om avisen vår!

Propaganda -realiteter.

Når du i tiden fremover får høve til å lese om store tyske seire under den nye offensiv på østfronten, skal du gjenkalle i erindringen at Tysk Telegrambyrå alt etter 5 dagers kamper i fjor kunne fortelle at seieren over Sovjet var sikret og at det russiske flyvevåpen var tilintetgjort. Samtidig skal du minnes overkommandoens melding den 14. juli 1941 om at Stalinlinjen var gjennombrudt og at veien til Leningrad, Moskva og Kiev lå åpen for de tyske tropper. Er ikke dette nok, skal du lete frem avisene og lese referatet av Hitlers store tale i den tyske riksdag den 3. oktober 1941, der han overfor det tyske folket høitidelig forsikret at den røde hær var kastet til jorden for aldri mer å reise sig og at den hadde utspilt sin rolle som militær faktor. Endelig kan du studere den tyske rikspresesjef Dietrich's erklæring til verdenspressen den 9. oktober 1941, hvor Dietrich "slo fast" at de russiske hærmasser var tilintetgjort, at seieren var vunnet og at det nu bare gjenstod såkalte opprensningsaksjoner for å gjøre det av med de siste rester av den russiske armeen. Dr. Dietrich sluttet sin erklæring med følgende bombastiske erklæring:

"Dere kan ikke bebreide mig at jeg noen gang har gitt dere falske underretninger. Også i dag står jeg med mitt gode navn inne for riktigheten av mine meddelelser som jeg vel tør si er sensasjonelle."

I dag, 9 måneder etter at dr. Dietrich avgav sin erklæring, skulle vi på grunnlag av det som er skjedd i mellemtiden være i stand til å gi både hr. Dietrich's "gode navn" og de tyske propagandameldingene sitt rette verd. Der er imidlertid noen som ikke vil lære av det som er skjedd. Blant dem er selvsagt nazistenes hovedorgan i Norge, Fritt Folk. I en betraktning over de russiske tap finner bladet at tyskerne har tatt 4,410,371 fanger under felttoget i øst. Dette tall er hentet fra overkommandoens kommunikeer og står således ikke for bladets egen regning. Bladet går imidlertid videre og finner av sig selv ut at antallet av falne og sårede "erfaringsmessig" er det flerdobbelte av fangetallet. Med dette geniale resonnement som utgangspunkt tar bladet ganske enkelt og multipliserer fangetallet med 3 og finner således ut at de russiske tap av drepte og sårede er 13,230,000 mann. Alt i alt skulle således tyskerne ha tilintetgjort innpå 18 - attenmillioner russiske soldater. I og for sig er resonnementet greit nok - en må bare spørre sig selv om hva det er tyskerne sloss mot på østfronten nu, gjenferd eller tinnsoldater? - La oss være enige om at sommeren og høsten vil gi oss (og tyskerne) svaret!

Den komiske Håkon Meyer.

Det er oppstått visse uoverensstemmelser ved organiseringen av Norsk Forbund for Offentlige Yrker. De komiske ledere for enkelte av tjenestemannsforbundene er mindre fornøid med den rammen minister Lippestad har trukket opp. Det er vanskelig å vite hva resultatet kan bli, men det ser ut til at minister Lippestad og Odd Fossum i Landsorganisasjonen søker å unngå vanskelighetene ved å ofre Håkon Meyer. Ett er i all fall sikkert: Håkon Meyer har f.t. "sykepermisjon" og Erling Olsen har overtatt den komiske ledelse av forbundet.

"Frontkjempernes forening".

For en tid siden stod det et opprop i avisene fra noen landesforradere som ville danne en frontkjempernes forening. Av en eller annen grunn har avisene nu fått beskjed om inntil videre ikke å omtale denne foreningen.

"Fellesnyttens foran egennyttens": Minister Blehr har i forsyningsdirektoratet rekvirert 100 kg. hvetemel til "ministerpresidenten". Føreren foregår i sannhet sine disipler med et godt eksempel.

VÅR SAK • DIN SAK